

BEPRÖVAD ERFARENHET

Historia: Kontinuitet och Förändring

Namn: Jennie Werner

Ämne: Historia Gymnasiet

Datum: vt-2026

LÄRAR-
stiftelsen

Kontinuitet och förändring

Inledning

Skolform/Årskurs eller åldersgrupp/Ämne eller område

Gymnasium, Historia

Kort beskrivning av undervisningsexemplet

En bärande idé i undervisningsexemplet är att erbjuda eleverna en bred variation av arbetssätt och arbetsformer för att lära. Undervisningen innehåller olika moment där eleverna får använda olika förmågor, läsa, skriva, tänka, tala. Inom ramen för undervisningen får eleverna arbeta såväl enskilt som i grupp för att lära tillsammans.

I undervisningsexemplet används Padlet och en enkel mall för att synliggöra hur saker och fenomen i samhället både utvecklas och hänger kvar - förändring och kontinuitet.

Läraren bör ha arbetat med det specifika området i historia, i detta fall medeltiden, under några lektioner innan undervisningsexemplet genomförs, så att eleverna har lite förkunskaper om den aktuella epoken.

Läraren bör ha gått igenom begreppen kontinuitet och förändring, ha förklarat innebörden samt gett konkreta exempel på begreppen. Detta kan exempelvis göras med hjälp av en presentation och kan ske i anslutning till att läraren har pratat om historieämnet, historiesyn, olika historiska begrepp som t.ex. skeenden, samt lyft historiska källor och historiebruk.

Ett sätt att synliggöra detta är att prata om sådant som finns kvar idag för att eleverna ska få konkreta exempel. Detta är också sådant som läraren kontinuerligt lyfter i sin undervisning, till exempel när man pratar om arv från antika Grekland o.s.v.

Överlag är historiska arv något som ofta lyfts fram när man jobbar med olika epoker, *"Vad finns kvar?"*, *"Vad har försvunnit?"*.

Syfte med undervisningsexemplet

Syftet med undervisningsexemplet är att synliggöra och arbeta med förståelse av elevers historiska kunskap relaterat till kontinuitet och förändring.

Koppling till ämnesplanen (Gy 25)

Undervisningen i ämnet historia ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förståelse för hur historiska händelser hänger ihop med det som sker idag, eller som har påverkat att saker, företeelser, idéer ser ut som de gör idag och vad som har förändrats.

Centralt innehåll i ämnesplanen för Historia 1b

- Långa historiska linjer med fokus på levnadsvillkor och makt.
- Exempel på samband mellan skeenden i det förflutna och nutida förhållanden med relevans för framtiden.
- Hur begreppen aktör och struktur, orsak och konsekvens samt kontinuitet och förändring kan användas för att beskriva och förklara historiska förhållanden och förändringsprocesser.

Betygskriterier för betyget E

- Eleven ger exempel på och förklarar **översiktligt** samband mellan skeenden i det förflutna och förhållanden i nutiden.

Material och förberedelser

Följande material behövs för att genomföra undervisningsexemplet:

- Instruktion av uppgiften till eleverna (Bilaga 1)
- Dokumentationsmall (Bilaga 2)
- Digitalt verktyg där eleverna delar sina kunskaper, t.ex. Padlet

Förberedelser för läraren

1. Välj ut material/källa – skapa instruktioner. Se exempel i Bilaga 1.
2. Skapa ett digitalt verktyg för att synliggöra elevernas texter, förslagsvis Padlet.
3. Skapa och skriv ut en mall som eleverna ska skriva på. Se exempel i Bilaga 2.

Genomförande

Undervisningsexemplet genomförs i såväl helklass som enskilt/i par samt i mindre grupp (2-6 elever).

1. **Start i helklass** med genomgång och exemplifiering för eleverna.

Instruktionen (se exempel i Bilaga 1) delas med eleverna på lämpligt sätt, t.ex. i Google Drive. Läraren går igenom instruktionen muntligt med eleverna.

Läraren visar hur hemsidan (eller annan källa) som eleverna ska arbeta med är uppbyggd. I undervisningsexemplet visade lärarna delen om Medeltida liv ([Medeltida liv - Historiska museet](#)), som ett förslag på hur man kan arbeta.

2. Eleverna arbetar med att läsa och förstå källan samt sammanställa materialet, **enskilt eller i par**. Läraren avgör tidsåtgång beroende på källans omfång. Eleverna skriver i sitt block eller på dokument i datorn.
3. När eleverna är klara dokumenterar de i ett digitalt verktyg, t.ex. Padlet, för att dela med sig av vad de har läst om. Eleverna skriver in vad de har upptäckt om hur det var att leva under medeltiden, som kvinna, man, barn eller djur.
4. Läraren delar ut mallen på papper. Eleverna skriver för hand.

I mindre grupp läser eleverna igenom det som skrivits på Padleten.

Gruppstorleken kan variera utifrån elevgruppens förutsättningar och behov, mellan 2-6 elever. Momentet kan genomföras enskilt, men fungerar då inte lika väl. Alla elever skriver på **varsitt** papper vilket lämnas in i slutet av lektionen. Läraren går runt i klassrummet och lyssnar till när eleverna muntligt delar med sig av strukturer som de har upptäckt tillsammans/enskilt.

5. Övningen avslutas genom en muntlig reflektion där läraren frågar eleverna "*Vad tänker du/ni kring det som ni har upptäckt?*".
6. (Mallen är tänkt att användas senare vid en reflektionsfråga under ett prov. Eleverna får då tillbaka sina mallar. Detta moment är dock inte prövat inom ramen för denna pilotstudie.)

Resultat

Gemensamma mönster

Nedan beskrivs de observationer som framträtt som gemensamma mönster i lärargruppen. Dessa observationer görs i relation till det syfte som lärargruppen skrivit fram för undervisningsexemplet.

- Eleverna använder begreppen kontinuitet och förändring relativt enkelt på egen hand.
- Eleverna engagerar sig i arbetet.
- Eleverna kan med hjälp av mallen naturligt och självständigt jämföra nutid och dåtid utifrån den källa som läraren har valt.
- Eleverna lyckas söka och hitta relevant fakta utifrån fokusområdet.

Framgångsfaktorer

Nedan beskrivs de aspekter som lärargruppen anser varit grunden till att undervisningsexemplet har fungerat framgångsrikt i flera klassrum och kontexter.

- Undervisningsexemplet innehåller flera olika delar, från att elever individuellt läser text till att de delar med sig och synliggör sina historiska upptäckter genom en Padlet, för att därefter tillsammans diskutera delar som upplevs givande. Denna variation av olika moment och arbetssätt bidrar till att kunna möta en bred variation av förmågor och färdigheter, vilket i sin tur skapar bättre förutsättningar för fler elevers lärande.
- Mallen bidrar till att eleverna självständigt kan använda begreppen kontinuitet och förändring samt ge exempel kopplade till ämnesområdet.
- Fokusområden skapar ett engagemang hos eleverna och bidrar till nya perspektiv. I mallen var ett specifikt fokus på genus kopplat till kontinuitet och förändring, vilket skapade ett intresse och ett engagemang hos eleverna. Eleverna upplevde detta som ett delvis nytt perspektiv i historieämnet som kändes relevant och angeläget för dem att samtala om.
- Arbete i grupp snarare än enskilt bidrar till att eleverna kan tillgodogöra sig fler exempel på vilka saker som förändrats eller hållits kvar.
- Padleten bidrar till att synliggöra relevanta fakta kopplat till det specifika ämnesområdet.

Villkor

Nedan beskrivs olika aspekter som lärargruppen anser är viktigt finns på plats för att undervisningsexemplet ska fungera framgångsrikt även i andra klassrum och kontexter.

- Undervisningsexemplet blir mer gynnsamt om eleverna är bekanta med epoken sedan tidigare, innan begreppen kontinuitet och förändring introduceras kopplat till den specifika epoken.
- För att eleverna ska gå från bredd till djup i sina reflektioner när de ska tänka kring vad som har förändrats och vad som finns kvar så krävs ett lärarstöd. Läraren behöver gå runt till de olika grupperna och ställa fördjupande frågor, för att stötta eleverna att fördjupa sina tankar.
- Om elever får välja fritt finns det en risk att endast ett område väljs (kvinnor, män, barn). I det prövade exemplet blev det ett stort fokus på kvinnors historia då ingen elev valde mäns roll. Detta i sig behöver inte vara negativt men ger en smalare bredd av kunskaper.
- Det är en viktig förutsättning att läraren har valt ut ett begränsat material/källa.

Professionell slutsats

Undervisningsexemplet är beprövat under förutsättning att läraren har valt ut en relevant källa som är rimlig i sin omfattning.

Deltagande lärare:

Amalia Griberg, Einar Hansengymnasiet, Folkuniversitetet

Jennie Werner, S:t Eskils gymnasium, Eskilstuna kommun

Silvana Sota, Sigma Academy, Sigma Academy AB

Bilaga 1

Uppgift 1: Medeltiden - fokus på det vanliga livet

Innehåll: [Medeltida liv - Historiska museet](#)

Arbetsform: Individuellt eller i par

Du/ni ska: Utgå från länken och välj ett fokusområde att lära dig/er mer om.

- Kvinnor under medeltiden
- Män under medeltiden
- Barn och leksaker under medeltiden
- Djur under medeltiden

Kolla igenom det som står och titta på bilderna. Anteckna viktiga saker.

Tidsåtgång: cirka 1 lektion

Redovisning: Redogör för det vanliga livet utifrån det område som du har arbetat med. Anteckna i löpande text/punktform eller redovisa muntligt för läraren i form av stödord och bilder. Alla delar sedan med sig av vad man har kommit fram till genom Padleten.

(lägg in länk till Padlet här)

Bilaga 2

	Kontinuitet	Förändring
Kvinnor 		
Män 		
Djur 		
Barn och leksaker 		